

Før sæsonen

10 gode kursusråd

- 1 Vær aktiv i diskussionerne
- 2 Hold dig til sagen
- 3 Vær en opmærksom lytter
- 4 Afbryd ikke, undgå privat snak
- 5 Vær ikke bange for at sige din mening
- 6 Del dine erfaringer med de andre
- 7 Lad de andre deltagere få tid til også at sige deres mening
- 8 Husk at andres synspunkter kan give dig nye impulser
- 9 Mød til tiden, så spilder du ikke andres tid
- 10 Husk at udbyttet af kurset afhænger af din egen indsats

S tartsuddet til efterårssæsonen gives, når FOs administration indkalder alle lærere til lærermøder i marts/april. Her snakker man først om, hvordan forårssæsonen er gået, og om lærerne har mødt nogle problemer, der skal løses til næste sæson.

Kursustilbud

Ellers er mødets formål at sætte lærerne igang med at tænke over hvilke kurser, de kan tilbyde til næste sæson. Om der er nogle, der trænger til at blive moderniseret, om der er forslag til helt nye kurser, der ikke har været udbudt før, men som der ser ud til at være interesse for.

Kursusudvalget

Aftenskolernes tilbud bestemmes jo af udbud og efterspørgsel. Der er kurser, som altid har været der og sikkert altid vil være der, som f.eks. fremmedsprog, musik og andre kreative fag, medens edb i sagens natur er et nyere fænomen. Det gælder også kurser i f.eks. drømmetydning og kropssprog, som fik et stort opsving i i 80'erne.

Lærere

Frit Oplysningsforbund har et godt hold af engagerede og velkvalificerede lærere. Mange af dem har undervist hos FO i mange år, men der kommer hele tiden nye til. Det er ikke nok, at lærerne har en stor viden på deres felt, de skal også være engagerede i faget og i aftenskoleidéen. Altså i undervisning af voksne, der deltager frivilligt, som både er ude efter viden og inspiration, og som derfor skal have medindflydelse på kursets indhold.

De fleste nye lærere kommer til FO efter anbefaling af en nuværende lærer. Det sker

selvfølgelig, at der dukker helt ubeskrevne blade op, nogle, der f.eks. selv kommer med forslag til helt nye kurser. Ingen lærer får lov at gå igang med undervisning, før de har været til en meget grundig samtale med administrationens mest erfarne medarbejdere.

Kursusbeskrivelser til kataloget

Lærernes tekster til efterårskataloget skrives i foråret rent af administrationen og diskuteres med læreren. For norges vedkommende er det "genbrug", fordi det er en gentagelse af velafprøvede kurser, selvom teksterne selvfølgelig altid opdateres. Tekster til helt nye kurser granskes meget nøje, fordi den kortfattede tekst skal give de bedst mulige oplysninger om, hvad kurset egentlig går ud på.

Sidste undervisningsaften

er

Skal jeg udfylde det skema ?

Du har måske været på charterrejse og er blevet bedt om at udfylde et spørgeskema under hjemrejsen. Det bliver mere og mere udbredt også ved afslutning af undervisning, fordi det er en god måde at lave kvalitetskontrol på. Det er klart, at både lærerne og administrationen hører ris og ros en gang imellem, men spørgeskemaerne giver et mere dækkende udtryk for kursisternes opfattelse af kursusforløbet. Det er frivilligt at udfylde skemaet, men vi håber, du vil have ulejligheden, hvis det bliver uddelt på dit hold.

Hvorfor kan man ikke tage eksamen?

Det hænger sammen med det helt specielle danske begreb Folkeoplysning. Idéen om et oplyst folk drejer sig ikke om eksaminer eller præstationer, men om nysgerrighed, om spørgelyst, om trangen til at forstå, hvad der foregår og ikke lade sig binde noget på ærmet. Den viden kan ikke måles. Derfor er der ikke eksaminer i folkeoplysningen, heller ikke i aftenskolen, men man kan godt blive undervist op til eksamensniveau, og så kan man melde sig til eksamen på en skole. Det hedder at gå op som privatist.

Alt efter, hvor mange timer et kursus er på, ligger sidste undervisningsgang i efteråret i november eller december. Undtaget er selvfølgelig de kurser, blandt andet mange af sprogkurserne, der forløber over et år.

Afsluttende spørgeskema

På ca. hver 10. hold vil deltagerne den sidste undervisningsgang i efteråret blive bedt om at udfylde et spørgeskema. Det kan gøres på under fem minutter ved at afkrydse svarmuligheder på 8 - 10 spørgsmål. Skemaet er anonymt, og det skal bruges af FOs administration til at følge kvaliteten i kurserne, sådan som kursisterne bedømmer den. På den måde kan vi hele tiden se, om kvalitetsarbejdet er godt nok.

Diplom

Hvis du beder om det, udsteder læreren et diplom til dig. Det dokumenterer, at du har deltaget i så og så mange timer med det og det indhold. For det meste uddeles diplom til den sidste gang, men det kan også ske, at det bliver sendt til deltagerne bagefter.

Hvad med at komme videre ?

Nogle kurser bliver automatisk fulgt af kurser på et højere trin det følgende år. Men på et tidspunkt når du måske så langt med dine kundskaber, at du ikke kan komme længere inden for aftenskolen. Så tal med læreren om, hvad du vil få mest ud af at gå igang med.

Aktiviteter i tilknytning til undervisningen

Det er en vigtig kvalitet i folkeoplysningen, at der er plads til andet end lige det, der står i undervisningsplanen.

Folkeoplysningsloven tillader, at man bruger en del af det kommunale tilskud til andet end løn. Det kan være aktiviteter på det enkelte hold eller for flere hold sammen.

Det vil FO gerne opmuntre til, og det er vores mål at komme med tilbud til lærere og kursister, som de kan benytte sig af, som det passer ind i deres undervisning og uden, at det koster ekstra.

FOs kvalitetsmål:

Der skal altid være mulighed for at bygge videre på den viden og de kundskaber,

kursisterne opnår, så længe det kan ligge inden for folkeoplysningens, frivillige, eksamensfri rammer.

Deltagerundersøgelse

I forlængelse af den demokratiseringsproces FO arbejder løbende med, og som blev beskrevet og kommenteret i forrige nummer af Nicolai, har vi foretaget en undersøgelse af en del af vore medlemmer i Aftenskoleklubben. Vi har dels set på, hvad det er, FO's kursister lægger vægt på i forhold til deres ønsker om undervisning og fritidsinteresser iverigt. Ligeledes har vi kigget på, hvad det er for en type mennesker, der benytter sig af de tilbud, som FO udbyder.

Hvad er vigtigt for dig, når du deltager på et kursus ?

.. var et af spørgsmålene i undersøgelsen. Her var der en klar overvægt i forhold til at forbedre personlige kvalifikationer og dyrke ens hobby eller fritidsinteresse. Overaskende i forhold til hvad man troede tidligere, er folks umiddelbare grund til at gå på aftenskole ikke, at øge deres jobkvalifikationer eller møde andre mennesker.

Vi spurgte så i forlængelse heraf, hvad folk godt kunne tænke sig, hvis FO skulle lave nye aktiviteter. Her var der

ikke megen tvivl. Man vil især gerne have tilbud om at prøve specielle fag, som normalt ikke findes i aftenskoleregion. Man ville gerne have gæstelærere i tilknytning til de kur-

ser, man allerede deltog på, for at få andre vinkler på samme sag og måske møde spændende personer med

fortsættes side 7

Ordbog

Da en del af dette nummers artikler indeholder en række forkortelser og ord, som går igen, har vi lavet en lille "ordbog", således at læserne bedre kan få et overblik over de begreber, der omtales.

D.T.P.: Desk Top Publishing – Det, at man ved hjælp af en computer kan fremstille eks. vis. bladet NICOLAI, som du sidder med nu.

D.T.V.: Desk Top Video – Det, at man ved hjælp af en computer kan redigere videobånd, og udvikle interaktive medier.

E.G.U.: Forkortelse for Den Erhvervsfaglige Grunduddannelse.

F.U.U.: Forkortelse for Den Fri Ungdomsuddannelse.

MULTIMEDIE:

Begreb, der dækker bl.a. interaktive medier – se forklaringen i interview'et med Mette Caspersen, side 4.

V.U.C.: Voksenuddannelsescenter

UDDANNELSESPLAN:

En af "grundstenene" i Den Fri Ungdomsuddannelse – en plan for et 2- eller 3 årigt forløb, udarbejdet af eleven og uddannelsesvejlederen i samarbejde. ■

Deltagerundersøgelse

fortsat fra side 2

relation til faget. (f.eks. foredrag). Endelig var der stor tilslutning til at prøve andre kurser en enkelt gang – gratis – for at se om det var noget der kunne interessere én. Dette sidste har FO allerede – på foranledning af Aftenskole-Klubben forsøgt etableret indenfor bevægelsesområdet, med rimelig succes.

En vigtig ting, som folk lægger meget vægt på er, at kurser i aftenskolen, skal give nye oplevelser, inspiration og indtryk. Altså igen ting, som ligger på det personlige og udviklede plan.

Hvad ønsker folk i deres fritid?

Der er tilsyneladende to altoverskyggende interesser, der

gør sig gældende for deltagerne i undersøgelsen; at gå i teatret eller biografen og at læse bøger. Dette er måske ikke så overraskende, da netop Århus har et stort udbud af både teatre og biografteater, for ikke at tale om biblioteker. Det er iøvrigt fritidsinteresser af en relativt uforpligtende karakter, som ikke koster alverden.

Statistik!

Undersøgelsen indeholdt, foruden en række spørgsmål om folks interesser, også nogle rent statistiske spørgsmål om uddannelse og lokalområde. På den måde var vi i stand til at kæde sammen, om der var nogle særlige forhold, der gjorde sig gældende når man så på f.eks. folks bopæl og deres fritidsinteresser. Sådan en viden kan vi bruge, når vi beslutter hvor i Århus (på hvilke skoler) vi ligger vore forskellige kursustyper. Således

kunne vi se, at de mest biografglade mennesker naturligvis bor i midtbyen, hvor der er flest biografteater og fristelsen og bekvemmeligheden er størst. Ikke overraskende bor de naturglade i nærheden af skov og sø/strand, medens de idrætsglade bor i områder, der er kendte for deres store idrætsanlæg. En nærmere analyse af materialet vil give os værdifuld viden om den korrekte placering af et kursus i forhold til, hvilke interesser, der er væsentlige i et område.

“Et lille portræt”

Vi vil afslutte denne artikel med et lille “portræt” af den typiske kursist hos FO. Hun (med tryk på hun, da 80% af kursisterne er kvinder) har typisk en videregående uddannelse. Hun er enten studerende, offentlig ansat eller ansat i privat virksomhed. Dvs. det er ikke så typisk at være ledig,

efterlønsmodtager, pensionist eller selvstændig erhvervsdrivende. Hun bor i Århus C. (når hun er kursist hos FO) og er mellem 25 og 35 år gammel.

En sådan undersøgelse gør det muligt for os, at lægge os op af de interesser folk har, men også at tilbyde ting, som måske kun et mindretal ønsker. Netop for at tilgodese de mange forskellige interesser, der er kommet for dagen. Undersøgelsesmaterialet er et vigtigt og godt stykke værktøj for FO. Det muliggør at vi kan imødesee kursisters ønsker i bredest mulige forstand. ■

*Nick Vengsgaard/
Carsten Jensen*

Ferie, lokaler m.m.

Hvorfor står lokalerne ikke altid i kataloget ?

Problemet er, at der ikke kommer endeligt tilsagn om hvilke lokaler, FO får på en skole, inden kataloget går i trykken. Derfor er det tit kun skolens navn, der står ved kurset, ikke lokalenummeret. Selv, når der kommer besked, kan FO ikke være sikker på, at der ikke sker ændringer, inden vi når frem til efteråret.

Klager modtages ikke

Det kan selvfølgelig være en måde at sikre sig mod utilfredshed på. Men en logisk følge af FOs ønske om at holde højst mulig kvalitet er, at alle klager tages alvorligt. En klage er jo symptom på, at kvaliteten har svigtet et eller andet sted, og ud over at svare klageren skal administrationen også stræbe efter, at det ikke gentager sig for andre.

FOs kvalitetsmål

Det er FOs mål at have de bedst egnede lokaler til formålet og give kursisterne sikker besked om, hvor kurserne foregår, så tidligt som muligt.

Ferier og fridage

Hovedreglen er, at når folkeskolerne lukker, som f.eks. i efterårsferien, er der ingen undervisning i aftenskolen. Det sker også, at et hold af en eller anden grund enes om at springe en dag over. Hvis du er i tvivl, om

der er undervisning på et tidspunkt, skal du ringe til læreren. FOs kontor får ikke automatisk oplysning om de enkelte holds egne aftaler.

Lokaler

Aftenskolernes undervisning foregår for det meste i kommuneskolerne, som jo ellers står tomme om aftenen. Kommunerne har pligt til at skaffe gratis undervisningslokaler til aftenskolerne. Det er med til at holde kursuserne nede.

Ulempen er, at ikke alle kan komme i de bedst egnede lokaler. Hvis FO kun kan råde over ét musiklokale, men har flere parallelle musikhold på samme skole, må nogen af dem klare sig med et almindeligt klasselokale.

Det er et kompliceret puslespil for skolerne at fordele lokaler. Det er jo ikke

kun FO, der skal findes lokaler til. Også de andre aftenskoler kommer med bestillinger. Alle skal have mulighed for at være der, så det dur ikke at lægge et højtspillende musikhold i nabolokalet til et sproghold.

Kvalitetsmærkning af lokaler

Som et forsøg indeholder FOs efterårskatalog en bedømmelse af nogle af de steder, hvor bevægelseholdene holder til. Med symboler viser kataloget, hvordan f.eks. badeforhold er på den pågældende skole, om der er separat omklædning, adgang til kantine og lignende.

Klager

Hvis du har noget at klage over, er proceduren, at du kontakter FOs administration. Måske bliver du bedt om at sende en skriftlig klage. Under alle omstændigheder kommer administrationen med et svar. Er du ikke til-

freds med svaret, kan du sende klagen til formanden for Frit Oplysningsforbunds bestyrelse, som sørger for, at bestyrelsen tager stilling.

Hvad er det rigtige hold for mig?

Hvilket kursus er det bedste for mig?

Mange mennesker er i tvivl om hvilket kursus, der passer dem bedst. Hvis de vil tage et engelskkursus, hvilken sværhedsgrad passer så til dem? Eller hvis de skal på et bevægelsehold, hvilket aktivitetsniveau vil så passe dem?

Flere oplysninger på kontoret

Tal med personalet på kontoret. Folkene her kan fortælle mere om kurset, og de kan give dig lærerens kursusplan med flere detaljer om kurset.

Spørg læreren

Du er velkommen til at ringe til læreren og få en snak for at få en fornemmelse af, om kurset passer til dit gemyt og niveau. Nogle af

lærerne kan du møde på FOs adresse nogle dage i august.

Tag en hurtig sprogttest

Hvis du vil melde dig til undervisning i et af fremmedsprogene og er i tvivl om hvilket trin, der passer til dig, kan du lave en hurtig lille sprogttest på kontoret. Den tager kun 5 minutter, og resultatet giver dig et godt fingerpeg om hvilket sprogrtrin, du får mest ud af.

Hold, som vi garanterer kommer i gang - FOs holdstartgaranti

1. september udpeger vi hold, som vi giver garanti for, kommer igang.

14 på et hold

Forudsætningen for, at et hold kommer igang, er at der er tilmeldinger nok. Hvis der er for få, der er interesserede i et kursus, kan økonomien ikke hænge sammen, og det bliver ikke sat igang.

Erfaringerne viser, at de fleste kursister melder sig til højst en uge før undervisningen begynder. Det vil sige, at den 1. september er der ikke ret mange hold, der er kommet op på det antal deltagere, der skal være. Alligevel udvælger FO på denne dag en masse hold, hvor vi garanterer, at undervisningen kommer igang til tiden, også selvom det skulle ske, at de ikke bliver fyldt.

Hold med for lille tilmelding

Holdstartgarantien betyder ikke, at de hold, som administrationen ikke tør garantere for, fordi der er meget få tilmeldinger, automatisk aflyses. I stedet udsættes undervisningsstarten en uge eller to, og der gøres en ekstra indsats for at skaffe tilmeldinger.

Fortrydelse

Du kan fortryde en tilmelding indtil ti dage før kursusstart. Du kan blive flyttet til et andet tidspunkt eller et helt andet kursus. Du kan også få pengene tilbage, dog minus et administrationshonorar.

Kommer mit kursus igang?

Hvad nu, hvis der er alt for få tilmeldinger til mit hold?

FOs kvalitetsmål: holdstartgaranti

I september 1993 indførte Frit Oplysningsforbund som det første oplysningsforbund holdstartgaranti. Det vil sige, at den 1. september vurderer administrationen hvilke hold, der har god udsigt til at blive fyldt op.

Disse kurser giver administrationen startgaranti for.

Holdstartgarantien er et kvalitetsforsøg til fordel for både kursister og lærere, men med en økonomisk risiko, fordi den har betydet, at der er kommet hold igang med færre end 14 deltagere. I 93 blev der givet holdstartgaranti for halvdelen af kurserne.

Hvad er kvalitet i en aftenskole?

* "Det afgørende er vel at læreren er interesseret og engageret i undervisningen"

* "Et kursus skal være spændende, interessant, hyggeligt, lærerigt og sjovt"

* "Kurset skal svare til det annoncerede"

* "Garantiordningen er alletiders. Så skal man ikke tænke på om kurset starter, men glæde sig"

* Udpluk fra FO's kvalitetsundersøgelse

Kan man overhovedet snakke om en mere eller mindre kvalitetspræget aftenskole. I givet fald - hvori består den så?

Frit Oplysningsforbund har undersøgt ca. 600 kursisters holdning til aftenskolen, dens tilbud og kvalitet. Undersøgelsen har lært os meget om, hvad der skal til for at skabe et godt kursus - og at det ofte er meget små forhold, der påvirker indtrykket.

Først og fremmest hænger en vurdering af aftenskolens kvalitet sammen med de forventninger, deltagerne selv har. Og da forventningerne naturligt nok er meget forskellige, bedømmes kvaliteten også forskelligt. Der skal i en aftenskole være plads til mange holdninger, ønsker og krav - og rum for både dem der vil slå rekorder, dem der vil have et stort fagligt udbytte - og dem der vil slappe af og være sociale.

Men det går ikke at have dem på samme hold, hvis de meget forskellige forventninger skal indfris - på en kvalitativ måde.

Højt informationsniveau

Det overordnede kvalitetsmål for Frit Oplysningsforbunds lærere og administration er at informere så godt som overhovedet muligt - og at leve op til de forventninger, FO selv er med til at skabe. Informationsniveauet skal være højt både før og efter undervisningen

begynder. Og FO skal være klar over, hvilke forventninger deltagerne møder op med: Om undervisningens indhold og form, om lokalerens standard, om udbyttet.

Samtidig skal FO sikre, at der er så få ændringer af tid og sted som muligt, og give en direkte og hurtig information til kursisterne, hvis det ikke kan undgås at ændre eller aflyse.

Håndbog for FO kvalitet

FO har internt lavet en håndbog i de krav til kvalitet, FO selv stiller. I den beskrives problemfelter og mål for kvaliteten samt metoder til at løse problemerne og kontrollere kvaliteten. Altsammen for at holde gang i arbejdet med hele tiden at hæve kvaliteten.

Til efterårssæsonen 1994 har FO sat en del af kvalitetshåndbogens idéer igang. For nogens vedkommende som forsøg med udvalgte kurser. Det fortæller vi nærmere om her. ■

DET ER IKKE SÅ *mystisk*

Jette Nielsen: „Backslash“ jo bare en omvendt skræstreg!

„Vi havde computer i 3 år inden jeg fik lært at tænde og slukke den.“

„Jeg stod og kiggede børnene over skulderen og kunne jo efterhånden godt se, at den kunne noget, som jeg også kunne bruge,“ fortæller Jette Nielsen fra Elev ved Lystrup.

„På mit arbejde (som økonomi-assistent på et plejehjem) skriver vi f.eks. kostplaner. Det har vi altid gjort i hånden. Men jeg kunne efterhånden se, at det ville være meget lettere at gøre det på edb. Da børnene så blev så store, at de kunne være alene, tog jeg chancen og meldte mig på kursus.“

Hvorfor alle de fremmedord?

Jeg gik bevidst efter et begynderkursus, for jeg ville lære det helt fra bunden. Hvordan man tænder og slukker og især alle

de mærkelige fremmede ord. Det er forresten en ting, der godt kan irritere mig. Edb-verdenen er fyldt med underlige fremmedord: backslash, browser, osv. Hvorfor kan man ikke finde nogle almindelige danske ord. I virkeligheden er backslash jo bare en omvendt skræstreg. Hvorfor kan det ikke hedde noget, som fortæller hvad det er på en måde så man forstår det. Jeg tror at det for mange virker mystisk og fremmedgørende med alle de fremmedord, så man tror det er meget mere indviklet og svært end det i virkeligheden er. Det handler om at få det afmystificeret, få en computer inden for rækkevidde, så man kan se hvad man kan med den. Og så komme igang og prøve selv.

Computer til køkkenet

På arbejde står kollegerne og kigger mig over skulderen nu, når jeg laver kostplaner. Vi har

lige fået igennem, at vi har fået vores egen computer til køkkenet. Så nu bliver det deres tur til at lære det. For de kan ligesom jeg godt se, at det er en god ting at kunne.

Jeg har gået på edb-kursus i godt et år nu og lært tekstbehandling, regneark og internet bl.a. Og jeg regner med at jeg skal fortsætte også efter sommerferien. Ikke fordi det er nødvendigt. Men når man først er kommet igang, vil man gerne kunne mere. Og faktisk er det helt sjovt at kunne de forskellige ting.

Sjovt, når man kan det

Herhjemme er vi lige kommet på internettet. Og det er da sjovt at sende et brev til en af sine venner og så modtage et svar ti minutter efter. Selvfølgelig kan det let blive en tidsrøver. For en time går let, når man først får sat sig hen. Men det synes jeg ikke er en

undskyldning for at lade være. For man styrer det jo selv.

Egentlig synes jeg, at man har en forpligtelse til at følge med i det nye der kommer. Selv om man ikke absolut har brug for det hele lige her og nu, så kan man jo godt sætte sig ind i det. Og faktisk så bliver det helt sjovt, når man først kan det. Sådan er det vel med alt nyt man lærer. Man er jo nødt til at sætte sig ind i det først, før man ved, hvad det er.“

Selv regner Jette med at fortsætte på kursus og tage hele PC-kørekortet. Ikke fordi det er nødvendigt. Men af lyst til at lære mere og fordi det faktisk er sjovt at kunne.

Kultur, der bevæger sig

AFRIKANSK DANS

Helle Christensen er den inspirerende underviser ud i den afrikanske dans

Rytme, puls, samvær og nærvær. For en stund blandes den århusianske aftenluft med et varmt strejf af Afrika

Trommerytmer udløser som elektriske impulser kroppens bevægelser. Fødder tramper. Puls slag forplanter sig i rummet. Hoftes svajer. Svedperler pibler. Her er ingen sorte velbyggede afrikanere, der danser i solen. Denne torsdag aften i Havnegade skyldes varmen primært en mangelfuld ventilation, og det mest farverige i salen er de grå gamacher, en skov af blåhvide vinterben og et par røde totter, der skiller sig ud mellem de kommunefarvede frisurer. De højlydte udbrud er hverken krigshyl eller en bøn om regn, men udløses, når det bare bliver for sjovt, at alle klumrer i de svære, fremmede dansetrin.

Trommerytmerne udløser som pulsslag kroppens bevægelser

Dansen ligner nemlig ikke barndommens polka på danseskolen. Det er en helt ny kultur, der bevæger sig ind i kroppen på de 15 deltagere på FO's aften-skolekursus i afrikansk dans for begyndere. I aften er det rytmer, sang og musik fra Tanzania, der forbinder personerne i rundkredsen. Her er alle velkomne.

Alle er mødt op med lysten til at finde nye sider af sig selv, sætte sin egen kultur i perspektiv og bevæge sig i samvær med andre.

Som aftenen skrider frem, bliver de fremmedartede bevægelser mere forståelige. Dyb koncentration, afspænding og forløsningens grin afløser hinanden. Med blodet brusende gennem årene forlader kursisterne kl. godt otte Havnegade 6. Da de går ud i den våde danske vinter er det med tonerne af den smukke afrikanske musik i kroppen og lidt af Afrikas solskin indeni.

Kvalitet i aftenskolen

I dag forlanger folk en god vare, når de melder sig til et kursus. Samtidig er folk mere nøjeregnende med deres tid, og ønsker ikke at spille den på et eller andet dårligt eller i bedste fald, ligegyldigt kursus.

I aftenskolerne bør vi være glade for den udvikling, på trods af, at det giver mere administrativt arbejde og stiller større krav til underviserne for at sikre kvaliteten. Glæden ved at levere noget som folk er glade og til-

fredse med er langt større end glæden ved at sælge så mange kurser som muligt.

4 kvalitetsmål

I FO har bestyrelsen, underviserne og administrationen det sidste års tid arbejdet med at stille en række kvalitetsmål op. Vi er nået frem til fire hovedområder, hvor vi i første omgang ønsker at sikre en god kvalitet; Undervisningen, underviserne, lokaler og administrationen (herunder information og service).

Undervisningen

Med hensyn til undervisningen søger vi at sikre en klar sammenhæng mellem det folk forventer (ud fra bl.a. kursusbeskrivelserne) og

Kvalitet i aftenskolen

fortsat fra side 2

det de får. Vi vil benytte forskellige metoder, så vore kursusedtagere er sikre på at de vælger rigtigt i forhold til undervisningsniveau, at de får indflydelse på undervisningens indhold ud fra underviserens oplæg og at deltagernes engagement og aktive medvirken kan komme frem i undervisningen.

Underviserne

I forhold til lærerne har vi altid prøvet at sikre os, at de lever op til de krav en voksenunderviser skal kunne holde. Ved hjælp af tæt kontakt til lærergrupperne, tilbud om lærerkurser o.m.m, giver vi vores undervisere den støtte, der gør det muligt at opfylde deres rolle. Vi søger samtidig at sikre at de værktøjer som evt. benyttes i undervisningen er i tip top stand og klar til brug.

Lokaler

Lokaler er et kapitel for sig inden for aftensko-

lerne, da vi lever på kommuneskolernes nåde. Vi har få eller ingen undervisningslokaler, som er vore egne. Derfor er det vigtigt at vi, dels bevarer et godt forhold til de enkelte skoler og deres pedeller, dels kan medvirke til at lægge pres på de offentlige instanser der har det overordnede ansvar for skolerne og lokalerne, for at tingene er i orden og kan bruges.

Administration

Vi har altid forsøgt at yde så høj en administrativ service som muligt. I særlig grad ser vi det som en vigtig opgave at informere deltagerne så godt som muligt. Især når det drejer sig om indplacering på kursusniveau, udsættelser eller aflysninger. Med hensyn til kursusniveau har vi, på sprogsiden, indført selvtests, så deltagerne selv kan prøve deres faglige kunnen af inden de vælger niveau. Vi giver så vidt muligt deltagerne mulighed for at kontakte underviserne inden kursusstart, så de kan få personlig rådgivning om kursusvalg og vi har træffetider, så det er muligt at møde underviserne på FO's kontor.

Tvivel om holdstart er et af de største problemer, administrationen kæmper med. Mangler der nogle få deltagere kort før start, er det en bedrøvelig affære at skulle aflyse, men det er samtidig vanskeligt at give klar besked, om et hold starter eller ej. Derfor har vi indført Garanti For Holdstart, hvor vi, ud fra erfaring og hvordan tilmeldingen rent faktisk forløber, garanterer at et hold starter op, uanset om der mangler et par elever. Det giver en dejlig sikkerhed, når folk ved tilmeldingen ønsker at vide om deres hold starter.

Af andre tiltag, der kan nævnes er ratebetaling, der er med til at gøre tilmelding til de "dyre" hold mere overkommelig

Send ris og ros

Med FO's kvalitetspolitik håber vi at kunne give deltagerne en endnu bedre oplevelse, når de vælger uddannelse på aftenskolen. Og vi er naturligvis lydhøre over for hvad folk mener om vore kurser. Derfor er I velkommen til at sende ris og ros ind til kontoret, så vi løbende kan se hvad der er godt og hvad der er skidt. ■

Frit Oplysningsforbund tilbyder følgende:

Prøv kræfter med internettet.

Internettet er det medie i verdenshistorien, der har haft den største ekspansion nogensinde. Den danske del af internettet vokser med over 200% om året, og flere og flere har efterhånden en www-adresse. Har man en sær hobby, et budskab man gerne vil ud med, eller vil man bare finde det sted i EU, hvor man kan købe de billigste par cowboybukser, ja så er internettet det ultimative. Vi vil på kurset se på spænden-

de hjemmesider og erfare, hvad en www-adresse er, hvordan man sender post, hvordan man kommer på Nettet, hvad det koster, og hvorfor det også er nødvendigt for dig at kunne bruge det.

Tag på internetkursus en søndag

Kurset afholdes søndag, den 30. november 1997. Holdnr.:19556 kl. 9.00-12.45 eller holdnr.: 19557 kl. 13.00-16.45. Sted: Skolebakken 11, Århus C. Pris: 40 kr. Tilmelding skal ske i FO's kursusbutik, Guldsmødgade 25, Århus C.

Ordentlige lokaler til bevægelsesholdene!

Vi har i en tidligere brugerundersøgelse spurgt vore medlemmer om hvordan de var tilfreds med aftenskolen. Vi fik mange gode tilbagemeldinger, lige fra det faglige indhold over til lærerne - og lokalene. Det fremgik af undersøgelsen, at lokalene ikke altid lever op til forventningerne og derfor var der en del bemærkninger hertil. Disse bemærkninger er vi glade for, da det giver os mulighed for at rette op på tingene.

Nuvel, så er lokalene faktisk noget vi har svært ved at gøre noget ved, da disse fordeles af Århus Kommune, til de forskellige "kulturer" der nu engang findes i byen. (Skoler, sport, idræt, fritidsundervisning, breddekultur og fin-kultur). Men skal man bare acceptere det?

Nej! Som det fremgår i Nicolai nr. 4/1994 har vi tidligere drøftet lokaleproblemer med rådmand Flemming Knudsen, som er ansvarlig på området. Men derudover har administrationen i Frit Oplysningsforbund - da de stadig har taget svarene fra brugerundersøgelsen alvorligt - været på jagt efter egnede lokaler, og i forbindelse med efterårssæsonen 1995

kunne de præsentere et rigtig dejligt lokale til bevægelsesholdene. Et godt parketgulv, spejle på væggene, højt til loftet, lyst og venligt - og selv om det lige nu, hvor artiklen skrives, både er mørkt om aftenen og vanvittigt koldt - så er der også udgang til en lille gårdhave.

I kælderen er der omklædning og bad. Hvor lokalene ligger? I **Havnegade nr. 6** - tæt på bus- og parkeringspladser lige overfor ved den gamle toldbygning.

Brug "prøvetiden"

Medlemsforeningen har tidligere bedt Frit Oplysningsforbund om at lave et arrangement,

hvor man kan prøve de forskellige bevægelseshold. Det vil FO gentage, og derfor er denne aftale kommet i stand. Torsdag, den 14. marts, kl. 16.00 - 21.30 slår FO dørene op til de nye bevægelseslokaler i Havnegade, hvor alle vore medlemmer har mulighed for at deltage - og finde ud af om de er til "svedetimer" eller mere afslappede timer.

Vi har aftalt med lærerne, at du umiddelbart efter "prøvetiden" kan få en snak om netop dit ønskede kursus.

Se servicesiden

KOM I TOPFORM TIL BUNDPRIS

Forlæng sæsonen eller
ta' et mini-kursus

Starter i uge 17 og slutter i uge 22
6 timer til 100 kr. **ball-punktur**
12 timer til 150 kr. **for øvrige kurser**

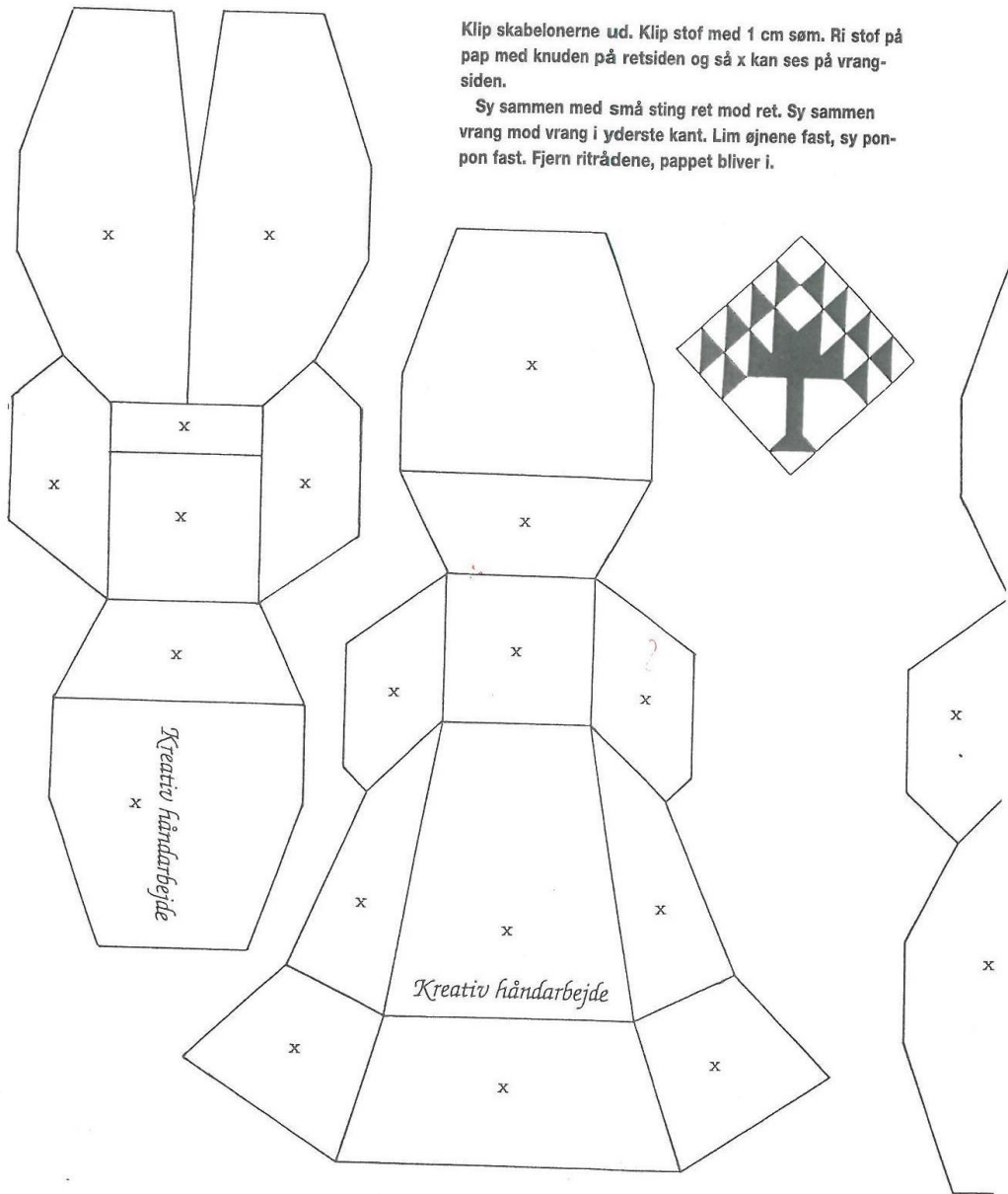
Se servicesiden

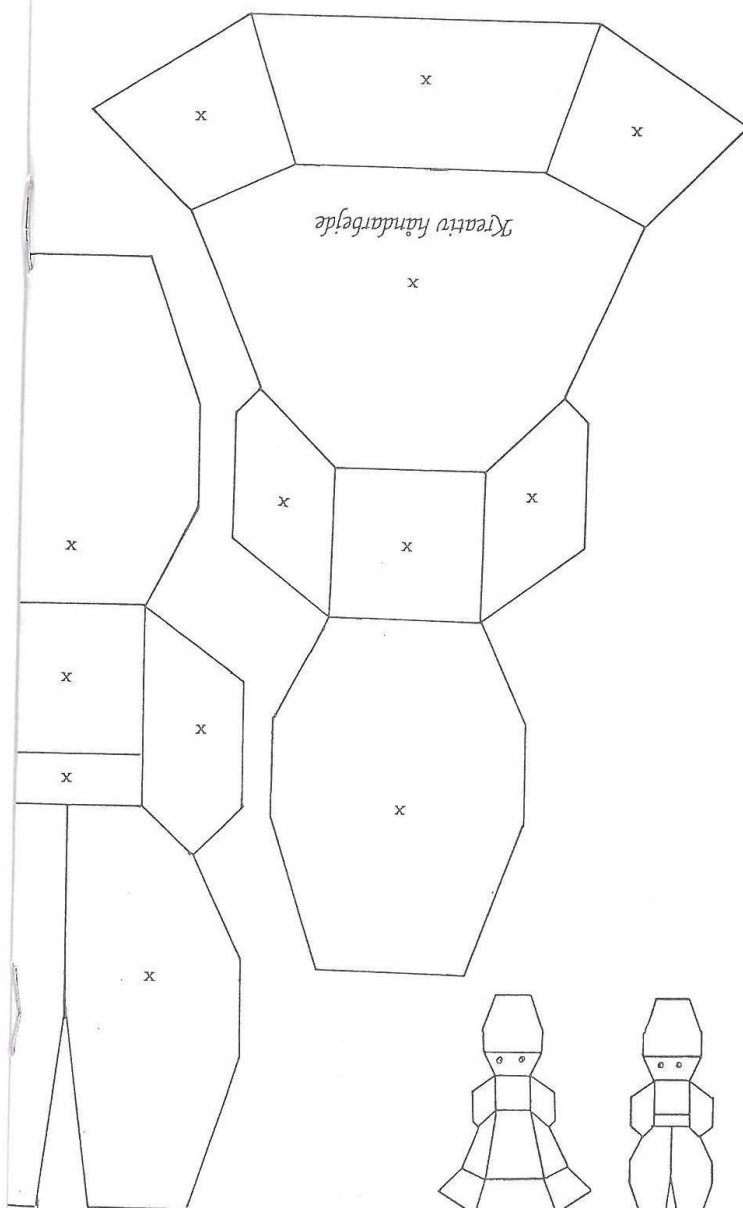
FARVER + STIL

Klip skabelonerne ud. Klip stof med 1 cm søm. Ri stof på pap med knuden på retsiden og så x kan ses på vrangsiden.

Sy sammen med små sting ret mod ret. Sy sammen vrang mod vrang i yderste kant. Lim øjnene fast, sy ponpon fast. Fjern ritrådene, pappet bliver i.

= PATCHWORK

Design: Ulla Knudgaard

NØD LÆRER NØGEN KVINDE AT SPINDE, er der et gammelt ordsprog, der siger

Hvad har DET at gøre med patchwork? Slår man op i leksikonet står der, at ordet kommer fra engelsk "patch", som betyder lap, og ordet "work" betyder arbejde. Og på dansk er det blevet til: Kludeklip af stofrester.

Patchwork er opstået i Europa, hvor nød og fattigdom i sin tid prægede befolkningerne. Når man skulle sy tøj foregik det som oftest af rester, et bukseben, en lomme eller hvad der nu bød sig.

Fænomenet bredte sig til Amerika og som så meget andet i Amerika er det blevet "moderniseret". Og nu har vi så fået patchwork tilbage igen, men på helt andre præmisser.

"I dag er det heldigvis ikke nøden, men lysten, der gør, at rigtig mange mennesker kender til patchwork". Vores lærer Jonna Jensen, ved hvad hun taler om. I over 10 år, har hun undervist i faget.

"De fleste starter som regel i det små med æggevarmere, kræmmerhuse og julehjerter. Så bliver de "bidt af det", melder sig til næste hold og udvider sit repertoire til vinduespynt, tasker, puder og endda også tæpper" fortæller Jonna Jensen videre.

Til spørgsmålet om, hvor kommer inspirationen fra, svarer den erfarne lærer, at først og fremmest er en gåtur på Strøget eller i indkøbscentrene godt. Jonna Jensen har egen forretning på Langelandsgade i Århus, hvor hun sælger stoffer og mønstre, og her henter hun også inspiration fra sine kunder, som hun så kan anvende til sine elever i aftenskolen. Og modsat.

"Jeg er glad for at kunne kombinere disse muligheder, for det kommer alle patchworkinteresserede til gode. Det er nemlig min erfaring at får man ikke købt de rigtige stoffer, de rigtige mønstre og ikke mindst de rigtige farver, ja så får man heller ikke gjort det færdigt - derfor er det vigtigt med en god snak herom!" slutter Jonna Jensen.

Hvad er min ret og hvad er min pligt?

Sådan hed et meget aflyttet radioprogram for få år tilbage - om borgernes rettigheder og pligter i forhold til landets love. Det kunne også være overskriften for de følgende 8 sider af Nicolai. FO's medlemsforening har udarbejdet et tema over de regler, rettigheder og pligter, der gælder for vore medlemmer. Med udgangspunkt i de mange forskellige spørgsmål, som kursusedtagerne stiller til lærere, administration og andre deltagere, søger vi at skabe et overblik over hvad vi

egentlig er en del af, når vi går på aftenskole. Da svarene hidtil er blevet "arkiveret" i spørgernes og svarernes hoveder, har vi i denne udgave af NICOLAI, valgt at bringe dem ud til alle vore medlemmer.

I den senere tid er opera blevet et mere anerkendt fænomen blandt den brede befolkning. Dette har en af Århus' operaelskere, Kirsten Madsen, set lidt nærmere på i artiklen "Hvorfor opera?" Hun beretter også om et kursus hun, sammen med Ældresagen, deltog i i sommer.

Endelig kan vi præsentere et kort interview med Tom Donovan - en irsk folkemusiker i Danmark.

Og må vi så iøvrigt have lov at ønske alle vore medlemmer en god efterårssæson ude på kurserne. ■

Tilmelding og betaling

Skal FO nu også have mit cpr-nummer ?

Nej, ikke det hele, men FO skal foruden dit navn og adresse også have din fødselsdato. Det skyldes, at kommunen skal kunne tjekke, at der faktisk har været rigtige, levende mennesker på kurset, og at de har betalt for det. Ellers nægter kommunen at udbetale tilskuddet til lærerlønnen.

Hvor kan jeg få bøgerne ?

Måske har du lyst til at gå ud at købe bøger eller materialer med det samme, fordi du er spændt på at komme igang. Men det skal du endelig ikke gøre. Selvom det står i kataloget eller undervisningsplanen hvilke bøger eller materialer, du skal bruge, skal du aldrig købe noget, før du har været til den første undervisningsaften.

Kvalitetsmål

Det er FOs mål at holde lave priser, men da de hænger nøje sammen med det offentlige tilskud, kan de ikke være lavere. I stedet

Tilmelding til et kursus gælder først, når der er betalt for det

Når du finder et eller flere kurser, du er interesseret i, melder du dig til ved at betale. Enten på FOs kontor eller ved, at du sender pengene på check eller giro.

Tilmelding på kontoret

Fra kataloget udkommer, og til kurserne er gået igang i september, er FOs kontor i Ryesgade 7, 2.sal åbent for tilmelding mandag - fredag kl. 10 - 18. Her bliver du altså tilmeldt på stedet. Du kan også melde andre til, hvis du betaler for dem samtidig.

Tilmelding med giro eller check

Husk at tilmeldingen først gælder, når FO har fået en check eller har registreret betalingen på girokontoen. Det sidste kan snildt tage 5 -7 dage, så der kan være risiko for, at et hold bliver overtegnet eller måske aflyst, hvis der er en deltager for lidt, men dine penge er på vej. Den sikreste måde at tilmelde sig på er altså at tage op på kontoret eller få en til at gøre det for sig.

Priser

Priserne er udregnet efter, at de skal dække deltagerens del af lærerlønnen og administrationsomkostninger. Til særligt udgiftskrævede kurser, som f.eks. glasblæsning, kan der

være indregnet materialeudgifter og værkstedsleje i prisen.

Lærebøger og andre undervisningsmaterialer

I de kreative fag bruges der forskellige redskaber og materialer. Det skal kursisterne normalt betale for selv. I fremmedsprogskurser bruges der som regel lærebøger, som kursisterne selv skal anskaffe.

Røde priser

Århus Kommunes særlige tilskud til efterlønnere, pensionister og handicappede

Kommunen giver et ekstra tilskud til disse mennesker for undervisning, der ligger før kl. 17. Tilskuddet gives til højst 9 undervisningstimer om ugen. De røde priser i kataloget viser, hvad kurset så kommer til at koste. For at få denne pris, skal man ved tilmelding opgive fuldt cpr-nummer, og handicappede skal underskrive en handicap erklæring.

Tilskud til arbejdsledige

Arbejdsløse i A-kasse kan også få det særlige kommunale tilskud. Det kræver, at de ved tilmeldingen afleverer en gul seddel med arbejdsformidlingens stempel. Stemplet må højst være en måned gammelt. Også her kan man kun få tilskud til undervisning før kl. 17 og højst 9 timer om ugen.

Undervisningsplan

De meget korte kursusbeskrivelser, der er plads til i kataloget, giver ikke altid en klar fornemmelse af, hvad et kursus kommer til at indeholde. Derfor laver lærerne også en supplerende undervisningsplan, som alle interesserede kan få at se. Den giver detaljerede oplysninger om kurset. Hvordan timeplanen ser ud, hvad læreren regner med at nå fra gang til gang, hvilke bøger der evt. skal bruges, og om der eventuelt er ekstra materialeudgifter.

Kursuskataloget udkommer i august

Efterårskataloget trykkes i 135.000 eksemplarer og ligger parat til distribution i begyndelsen af august. Det bliver lagt ud i biblioteker, forretninger og indkøbscentre, og den første onsdag efter skolernes sommerferie bliver det husstandsomdelt.

giver FO nogle tilbud, der kan være hjælp til en stram økonomi:

Ratebetaling i to eller tre rater, afhængig af beløbets størrelse. Det kræver, at man melder sig til i så god tid inden sidste betalingsfrist, at der kan blive et par uger

eller mere mellem raterne. Ordningen koster 50 kr. i administrationsgebyr.

Familierabat på 50 kr. pr. person, når flere medlemmer af samme husstand melder sig til på én gang - også selvom det er til forskellige kurser.

Så er vi igen i søgelyset...

Torben Dreier, skoleleder

politisk hold. "Nu må vi have en undersøgelse af området og have en revision af loven."

Peddigrørssyndromet

Jamen, vi siger velkommen til både undersøgelse og revision. En undersøgelse af hele folkeoplysningens virkefelt, som respekterer folkeoplysningens formål, som defineret i lovens §1: "den frie folkeoplysende virksomhed" kan bestemt hjælpe til at nedbryde mange barrierer, og kan måske endegyldigt fortrænge det sejlvede "peddigrørssyndrom", som stædigt hænger fast ved begrebet aftenskole. Men hvad er så "den frie folkeoplysende virksomhed"? Ja, inden for vores område har ingen sagt det mere klart end Grundtvig: "den værgeløse samtale mellem "ligeværdige". I moderne sprogbrug ville vi sige "åben og fordomsfri dialog". Det er selve fundamentet for folkeoplysningen, samtalen, dialogen som ramme og instrument til personlig udvikling - den lige vej til større personlig kompetence, bedre livskvalitet og motivation til arbejdsmarkedet eller uddannelse.

Personlig udvikling

Og her er nok det, kritikerne har fået galt i halsen. Folkeoplysningen er åben dialog, som består af lige dele faglig undervisning, social indlevelse og ansvar og personlig udvikling. Drømmetydning er et fag. Ja. Men et fag, der af den enkelte deltager bliver brugt forskelligt, og næsten helt sikkert til mere end blot "drømmetydningslære". Af nogle sikkert til personlig afklaring i forhold til evt.

(efter)uddannelse, af andre måske til at udvide en social horisont, og af atter andre måske til at øge den personlige sikkerhed og selvbevidsthed. Det er disse fundamentale elementer i folkeoplysningen, vi meget gerne ser bragt frem i lyset af kritikerne også.

Studiemetoder

Folkeoplysningens formål er ikke kun faglig indlæring, men i lige så høj grad også at styrke deltagerens personlige og sociale kompetencer. Dette aspekt ser vi gerne en bred undersøgelse af, gerne med inddragelse af alle de uddannelser, der har brugt folkeoplysningen som inspiration i deres studieplaner. Der findes vel næppe den uddannelse i dag, som ikke har projektarbejde som en del af studiefortløbet. Dette er en direkte kopi af folkeoplysningens fundamentale idé om samtalen/samarbejdet som den udviklende ramme om en resultatorienteret proces. På denne måde kan man sige, at vi er ved at blive kvalt i vores egen succes. For folkeoplysningens idéer er efterhånden så indgroede i hele vores uddannelsessystem, at vi finder os selv som konkurrenter til uddannelsesinstitutioner med langt større offentlige tilskud, end vi får, f.eks. handelsskolerne, VUC og Åbent Universitet.

Den sociale dimension

En undersøgelse, der kan dokumentere, hvilken effekt folkeoplysningen har haft på hele uddannelsesmiljøet i Danmark skal bestemt være velkommen. Måske kunne den bane vejen for, at det vi ser som den største udfordring i fremtiden finder vej ind i loven, nemlig den sociale dimension i folkeoplysningen. Her ser vi nemlig vores største fremtidige forpligtelse: at finde veje til at imødegå faren for social isolation for dem, der aldrig nåede at komme ordentligt med på informationssamfundets lyn-tog, dem, der trues af et liv uden adækvat uddannelse. Denne vigtige dimension i folkeoplysningen ser vi meget gerne lovbejålet.

Så vi hilser både undersøgelse og lovrevision velkommen.

Røde klude i folkeoplysningen

Torben Dreier, skoleleder

For tiden kan man høre og læse at Frank Dalgaard (konservativ) gør udfald mod visse fag i aftenskolen. Det er især mavedans og vinsmagning, det går ud over. Frank Dalgaards påstand er,

at den slags ikke er og ikke bør høre ind under folkeoplysning og dermed ikke modtage offentlig støtte.

Denne holdning er ikke ny. Tilbage i 1956 udtalte Kresten Damsgaard i en folketingsdebat: "Når en aftenskole indbød til kursus i følgende fag: maling og tegning, færdselslære, knipling, porcelænsmaling, peddigrørstfletning, håndarbejde, vævning og bogbinding, så viser (det) en tendens til at foretrække de hobbyprægede fag fremfor de gamle aftenskolefag som dansk, regning, historie og samfundskundskab."

Erik Ninn-Hansen udtalte i samme debat i 1956: "Jeg mener, det er berettiget at rejse

spørgsmålet om betaling fra deltagerne". Dengang var det gratis at gå på aftenskole!

I 1996/97 er diskussionen så oppe igen. Nu er fagene, der kritiseres blot nogle andre: mavedans, vinsmagning, Find din partner. Den slags fag er i medierne blevet vejet og fundet for lette. Og de kritiseres på trods af, at deltagerne nu om dage faktisk betaler for at deltage, nemlig ca. 50% af udgifterne i modsætning til gratisprincippet i 1956 - den forholdsvis største brugerbetaling inden for uddannelsesområdet.

En interessant udvikling: ingen ville overhovedet i vore dage stille spørgsmålstejn ved om sprog eller porcelænsmaling hører hjemme i folkeoplysningen - måske er der ikke så stor interesse for at gå til de fag i dag, men anerkendt er de. Så mon ikke mavedans og vinsmagning om 10-20 år enten er forsvundet i glemslen eller er blevet "stuerene"?

Hver tid har sine røde klude bestående af "uspiselige" fag for visse politikere og presse. Og skulle man lave særlove efter hvilke konkrete fag, der netop er oppe i tiden, ville det være helt absurd.

Vi modtager gerne forslag til nye kurser i FO

Godt nok er undervisningen på forårets hold ved at være godt i gang. Men udenfor bider kulden ubønhørligt. Denne tekst skrives på den første mandag i februar, hvor vi lige har passeret Kjørmes Knude i kalenderen. Nu strenges vinteren, står der i en kendt sang, og her i 1996 får den gamle digter i hvert fald ret. For der er frost døgnet rundt og isbryder nr. 2 er gjort kampklar. Så hvem tænker på sommer - for slet ikke at tale om efterår nu?

Det gør aftenskolerne! Forberedelsen af efterårets undervisning går snart i gang. Mange brikker skal falde på plads, inden vi om et par måneder kan sende vores efterårskatalog til trykning. Så det er nu, vi gerne vil høre forslag til fornyelse af de kendte kurser og idéer til nye kurser, foredrag og arrangementer.

Derfor beder vi NICOLAIs læsere tænke på, om der er noget ved de kurser, I har gået til sidste år og i år, som I synes, kan gøres anderledes. Var det for langt eller kort? Er der basis for at lægge et kursus lige i jeres lokalområde? Trænger kurset til at blive moderniseret? Alle kommentarer og gode idéer er velkomne. Jeres reaktioner er den bedste inspiration for os til fornyelser og forbedringer.

Eller hvad med emner, I gerne vil lære mere om, men som der ikke undervises i hos FO - eller andre aftenskoler for den sags skyld. Hvad med knipling eller papirfremstilling? Hvad med kurser i polsk eller tjekkisk? Er der noget, I gerne vil høre foredrag om? EU, FN eller Århus Byråd med besøg på Rådhuset? Eller en historisk køretur med nærbanen, hvor man står af og hører om en

spændende hændelse i danmarkshistorien lige på dette sted. Der er massevis af muligheder, og vi er parate til at undersøge om vi kan arrangere det, hvis I giver os idéerne.

Så send os et brev eller kuponen her ved siden af. Nogle af jer bliver belønnet med et par flasker vin som tak for ulejligheden. Vi trækker lod blandt de indsendte breve og kuponer.

Idéer og tanker over de kurser,
vi allerede kender

Forslag til nye kurser, temaaftener,
workshopper, foredrag

Navn _____ tlf. _____
Adr. _____
Postnr. _____ By _____

PS: Du må gerne svare anonymt, men deltager så ikke i lodtrækningen.